

испратилъ по моревъ Картагенъ три-ма отъ висшитѣ си военачалници, да искатъ пълно удовлетворение. Но не само, че то било отказано, а даже римскитѣ пратенници били атакувани отъ 3 картагенски военни кораба и само пощасливъ случай успѣли да се спасятъ. Въ сжщото време при Сципиона пристигнали отъ Римъ картагенскитѣ пратенници, но той не искалъ и да ги слуша, върналъ ги въ Картагенъ и се приготвилъ за дѣятелно продължение на войната.

Това произлизало още въ края на 203 година. Въ сжщата година, въ края на лѣтото (прѣзъ августъ) Аннибалъ, като извършилъ благополучно прѣминуването си по море отъ Италия въ брѣговетѣ на Африка (при всичко, че римлянитѣ въ Сицилия и при брѣговетѣ на Италия имали голѣма флота), излѣзълъ при Лептисъ (днесъ Лемта), близо до Адруметъ, на источния брѣгъ на Визакенската областъ, на ю. ис. отъ Картагенъ. Като далъ на войскитѣ си нѣколко дневна почивка, той прѣминалъ при Адруметъ (днесъ Херкла или Ерка) и присъединилъ къмъ себѣ си останкитѣ отъ армията на Махона (около 12.000 души) и новосъбранитѣ войски отъ Картагенъ слѣдъ поражението на Аздрубала (сжщо около 12.000 души), тѣй щото съставила се една армия на брой около 48.000 души, която той и почналъ да устройва колкото може по добръ.

Сципионъ, слѣдъ прѣкъсване на примирието, употребилъ зимата и часть отъ пролѣтѣта въ 202 год. за завладяване останалитѣ градове въ околноститѣ на Картагенъ, та да може съвсѣмъ да отрѣже послѣдния отъ вжтрѣшността на страната. А Аннибалъ, понеже нѣмалъ достатъчно конница, поискалъ и получилъ отъ нумидийския царь Тихей, съюзникъ на Сифакса, 2.000 нумидийци въ под-

крѣпление. За да спрѣ разорителнитѣ дѣйствия на Сципиона и по скоро да свърши войната, или съ траенъ и згоденъ миръ, или съ рѣшително сражение, той прѣминалъ отъ Адруметъ къмъ Зама, въ 5 прѣходи (100 версти) на западъ отъ Картагенъ (положението на Зама не може точно да се опрѣдѣли) и поискалъ отъ Сципиона свиждане за прѣговори. Сципионъ, при когото въ туй време Массинисса довелъ 6.000 души пѣхота и 4.000 души конница, се расположилъ съ армията си близо до града Надогара или Наррагарра (близо до Зама, но положението му не е извѣстно) и искалъ съгласие да се срѣщне съ Аннибала, който и се приближилъ съ армията си до лагера на Сципиона на расстояние около 4 мили (около 6 версти). На другия день тѣзи двама знаменити полководци имали свиждане и водили помежду си прѣговори, които обаче нѣмали никакъвъ резултатъ, тѣй като Сципионъ настоявалъ на безусловната покорность на Картагенъ.

На слѣдующия день (въ края на пролѣтѣта или началото на лѣтото) и двѣтѣ армии едновременно излѣзли отъ лагеритѣ си и се построили на откритата равнина, близо до града Зама, въ боенъ рѣдъ, по слѣдующия начинъ:

Сципионъ ималъ 3 римски и 3 съюзни легиона, всѣки по 6.200 души, а всичко въ тѣхъ: тѣжка пѣхота 12.000 хастати, 12.000 принципи и 6.000 триарии, или всичко 30.000 души, — легка пѣхота около 12.000 души, всичко пѣхота 42.000 души, — конница римска и съюзна 2.700 души, нумидийска 4.000 и всичко 6.700 души, а всичко войска — 48.700 или около 50.000 души. — Сципионъ построилъ 6-тѣ си легиона въ 3 линии, по манипули, хастатитѣ — въ 1-та, съ интервали равни